

Lovas Ilona *Stációk* emlékkiállítása elé.

A művész interjúrészletével kezdeném:

„Hiszem, hogy minden munkámmal egy kicsit közelebb kerülök ahhoz, amihez vagy akihez, akitől az egész életünk függ”

Felvezetőm mottójában Lovas Ilona egy videómunkája hanganyagának kulcsmondatát idéztem. A videó főszereplői – visszatérő motívumként – egy rég odaveszett műhely kalaptompjai, melyek egyszer szárazon, máskor vízen lebegnek. Lovas Ilona, mint egy felsőbb – jóvátévő, jobbító – akarat megvalósítója, navigálja, átpozicionálja a tompokat. A kalapos eszközöket arcok nélkül is antropomorf fejeknek látjuk.

Egyik interjújában Lovas Ilona beszámolt arról, hogy a rokonától kapott, elfeledett nagyapai kalaptompok mentén váltott a videó műfajára. A videóművekkel zárándoklatot akart megtenni az – általa már nem megismerhetett – felmenője szenvedéseinek emlékére. Lovas Ilona videója nem csak az üdvtörténet pokláról, hanem a földi szenvedésről is szólt. Újra és újra ott suttog fohásza: „Könyörülj rajtam”.

Több kiállítása kápolnában, templomban, egykori zsinagógában volt, ahol a befogadó egyházi (kiállító) térrel – éreztem – mindig létrejöttek a szakrális kapcsolatok is.

Társával, Nagy Tamással Amerikából jó 30 éve hazatérve egy egész más világ hírhozóivá lettek. Családias vendéglátók voltak, sokszor szakmai élmény is volt a köreikbe tartozni. Nagy Tamást a magyar architektúra kimagasló, nemzetközi tekintélyt is méltán kivívó alakjaként tiszteljük. Több ikonikus templomot és iskolát tervezett. Tamás egy évvel Ilona halála előtt, 2020 nyarán hunyt el.

Mindkettejük munkáiban mindig jelen volt és van egy nagyon erős etikai vezetősál. Nagy Tamást építészként hívtuk meg Gerle Jánossal a 2000-es Velencei Biennáléra. A katalógusba a kiállító képzőművészekről és építészekről kísérőgondolatokat kértünk. Tamáséból idézek most:

*„Templomot építeni Magyarországon a 20 század végén.
A missziós területté vált Európában.
Éled a hit...”*

A Biennálé hívómondata abban az évben „Több etikát, kevesebb esztétikát” felszólító mondat volt. Így folytatódik Tamás verse:

*„A fény fentről érkezik.
Bevilágít mindent.
Megéled az anyag: a sár, a fa.”*

Úgy gondolom, ez mindkettejük ars poétikájaként is olvasható szép ima.

Szegő György
művészeti igazgató